

Utrecht, 8 juni 2016
Ref.: WL/1606-065
Betreft: **reactie Nederlands Instituut van Psychologen (NIP) op de internetconsultatie over de wijziging van de Regeling Jeugdwet ter vaststelling van enige regels die de aanbieders van jeugdhulp bij het verstrekken van persoonsgegevens aan gemeenten in acht dienen te nemen**

Geachte heer, mevrouw,

Het NIP heeft met belangstelling kennis genomen van de voorgestelde wijziging van de Regeling Jeugdwet met als doel:

1. dat rekeningen van jeugdhulpaanbieders kunnen worden betaald en gecontroleerd; en dat
2. de privacy van cliënten hierbij voldoende wordt gewaarborgd.

Van de gelegenheid die geboden wordt via de internetconsultatie maken we hierbij gebruik.

Afbakening van de regeling

De regeling tot het stellen van regels ten behoeve van de bekostiging en materiële bekostiging en fraudebestrijding wordt onvoldoende afgebakend. Dit komt doordat in de aanhef niet alleen wordt verwezen naar artikel 7.4.0, vierde lid, onderdelen a en b, Jeugdwet, maar tevens naar het vijfde lid van dit artikel van de Jeugdwet. Het vierde lid van artikel 7.4.0 onderdelen a en b verwijzen naar de verplichting in het tweede lid, dat aanbieders kosteloos gegevens moeten verstrekken ten behoeve van de bekostiging en het verrichten van controle of fraude-onderzoek.

In de praktijk blijkt, dat voortdurend onduidelijkheid bestaat over het doel waarmee gegevens worden gevraagd en verstrekt en welke regels daarbij gelden. Het NIP pleit daarom in de aanhef slechts te verwijzen naar artikel 7.4.0, vierde lid, onderdelen a en b, Jeugdwet. Dit is ook in lijn met de toelichting par. 2: *Voorliggende ministeriële regeling bevat deze regels voor zover het gaat om de formele controle van declaraties, het betalen daarvan, het verrichten van materiële controle en het doen van fraude-onderzoek (artikel 7.4.0, eerste lid, onderdelen c en d, Jeugdwet).*

Het NIP wordt graag betrokken als in de toekomst gedacht wordt over het stellen van regels over welke persoonsgegevens ten behoeve van de toeleiding naar, advisering over, bepaling van of het inzetten van een voorziening op het gebied van de jeugdhulp door met name medewerkers in de sociale team of wijkteams aan gemeenten mogen worden verstrekt en waar die gemeenten deze gegevens (verder) voor mogen verwerken (artikel 7.4.0, eerste lid, onderdeel a, Jeugdwet).

Artikel 6a.2 – Doorbreking geheimhoudingsplicht onvoldoende begrensd en geborgd

Net als in de Tijdelijke regeling (Staatscourant 2015, nr. 24278 d.d. 6 augustus 2015) wordt in de aanhef van het eerste lid van artikel 6a.2 van dit voorstel voorgesteld dat een jeugd-ggz aanbieder bij de declaratie die gegevens verstrekt die hij ingevolge de door of namens het college gemaakte afspraken dan wel gegeven instructies dient te vermelden. Uit de toelichting blijkt dat deze formulering is ingegeven door de beleidsvrijheid die gemeenten hebben om het inkoopbeleid vorm te geven. Weliswaar wordt deze vrijheid begrensd, maar dit is onvoldoende afgebakend in dit artikel van de regeling.

Het gaat hier om een doorbreking van de geheimhoudingsplicht die jeugdhulpverleners, waaronder NIP-leden hebben op grond van de Jeugdwet, de WGBO en de beroepscode. Het moet dus ondubbelzinnig duidelijk zijn wanneer deze geheimhoudingsplicht doorbroken moet worden op grond van deze wettelijke verplichting in het kader van bekostiging en controle en fraudebestrijding.

In het eerste lid onder a wordt aangegeven dat nooit meer of gedetailleerdere persoonsgegevens worden vermeld dan de persoonsgegevens bedoeld in JW 321 van Vektis¹. Nu het om de begrenzing van de doorbreking van een wettelijke geheimhoudingsplicht gaat, is een verwijzing naar regelgeving van Vektis opmerkelijk. Deze declaratiestandaard, die nog voortdurend moet worden aangepast aan de ontwikkelingen in het jeugddomein, is er om het berichtenverkeer te structureren. Deze standaard heeft niet tot doel om aan te geven welke gegevens ten hoogste gevraagd en geleverd mogen worden. Door te verwijzen naar deze declaratie is de wettelijke afbakening onvoldoende geborgd.

Het NIP pleit voor het omschrijven van de gegevens die ten hoogste gevraagd mogen worden in het kader van de declaratie en controle in plaats van een verwijzing naar de declaratiestandaard Jw 321.

In de toelichting wordt ten onrechte niet vermeld dat de individuele BIG of SKJ geregistreerde jeugdhulpverlener zich voor het doorbreken van zijn wettelijke geheimhoudingsplicht zonder wettelijke grondslag bij de tuchtrecht moet kunnen verantwoorden. Ook dat pleit voor eenduidige regelgeving over welke gegevens ten hoogste geleverd mogen worden.

Artikel 6a.2 eerste lid onder d Vermelden diagnosehoofdgroep.

Hier wordt geregeld dat jeugdhulpaanbieders van gespecialiseerde jeugd-ggz (met uitzondering van behandeling uit de productgroepen crisis, diagnostiek, of behandeling kort) zich beperken tot vermelding van de krachtens de DBC systematiek geldende hoofddiagnose groep.

Het NIP stelt vast dat dit opmerkelijk is omdat de DBC-systematiek uit de Zorgverzekeringswet als zodanig geen geldende regelgeving is als het gaat om de jeugd-ggz. Weliswaar kunnen gemeenten en aanbieders afgesproken hebben dat ze die systematiek nog hanteren, maar de vraag is of de algemene beginselen van het privacyrecht zich hiertegen niet verzetten.

De afspraken tussen gemeenten en aanbieders om vooralsnog de DBC systematiek te hanteren tot 2018 lijkt de rechtvaardiging te vormen voor de vermelding van gezondheidsgegevens van jeugdigen. Het NIP is van mening dat met het vermelden van gezondheidsgegevens juist van jeugdigen uiterst terughoudend moet worden omgegaan. De vraag blijft voor ons wat gemeenten kunnen en willen afleiden uit de vermelding van de hoofddiagnose groep. De hoofddiagnosegroep is immers geen goede voorspeller van de duur en intensiteit van de behandeling omdat die van heel andere factoren afhankelijk is. De vraag is dus of dit voor gemeenten noodzakelijke informatie is die zij nodig hebben.

Privacyverklaring

In het tweede lid van artikel 6a.2 van de Regeling Jeugdwet wordt geregeld dat geen diagnose-informatie verstrekt hoeft te worden als de jeugdige of zijn wettelijk vertegenwoordiger een privacyverklaring hebben ondertekend. Uit de toelichting blijkt dat de verklaring zelf opgenomen moet worden in het dossier dat berust bij de jeugdhulpaanbieder.

Het model is in Bijlage1A opgenomen. Het model roept de vraag op wanneer de gezagsdrager tekent en wanneer de cliënt zelf tekent. Vanaf 16 jaar kan de jongere zelfstandig een behandelovereenkomst aangaan. Betekent dit ook dat deze jongere zelf beslist of hij/zij gebruik maakt van zijn recht om een privacyverklaring te ondertekenen? De toelichting (pag. 25) lijkt te stellen dat de jongere vanaf 12 jaar zelfstandig kan beslissen. Is dit de bedoeling?

Volstrekt duidelijk moet zijn wanneer de gezagsdragende ouder(s) toestemming dienen te geven en vanaf welke leeftijd de jongere dit eigenstandig kan beslissen. In verband met de WGBO die uitgaat van een leeftijd van 16 jaar vanaf welk moment de jongere zelf kan beslissen over het aangaan van de overeenkomst. Een leeftijd van 16 jaar waarboven de jongere altijd zelf beslist lijkt de meest duidelijke instructie. Voorkomen moet worden dat de privacy van de jongere ouder dan 16 jaar

¹ http://ei.vektis.nl/Help/JW321v2.0/JW321v2.0_BERu3.pdf

geschonden wordt doordat toestemming aan zijn ouder gevraagd wordt terwijl hij zelf besloten heeft om een behandelovereenkomst aan te gaan buiten medeweten van zijn ouder(s) .

Materiële controle

In artikel 6b.2 wordt voorgeschreven dat voorafgaande aan materiële controle het doel daarvan wordt vastgesteld door te bepalen wanneer voldoende zekerheid is verkregen dat de in rekening gebrachte prestatie is geleverd en optioneel of de prestatie aansluit bij de beschikking, valt binnen het mandaat of past binnen de verwijzing van een huisarts, medisch specialist of jeugdarts. Deze informatie over het controledoel en het algemene controle plan moet openbaar zijn en gemakkelijk verkrijgbaar.

Het NIP beveelt aan deze informatie zo mogelijk bij de contractering te overleggen zodat de aanbieder voorafgaand aan het bieden van jeugdhulp ook weet aan welke eisen zijn administratieve processen moeten voldoen.

Onduidelijk is waarom in art. 6b.2 onder d gesproken wordt over een beschikking terwijl de gecertificeerde instelling geen bestuursorgaan is.

Detailcontrole

In het eerste lid van art. 6b.5 worden voorwaarden gesteld voorafgaand aan detailcontrole. In het derde lid van dit artikel staat dat deze detailcontrole kan worden uitgevoerd als er toestemming is van de jeugdige of de gezagdragende ouder en dat dan niet voldaan hoeft te worden aan de voorwaarden uit het eerste lid. Het NIP is faliekant tegen de bepaling in het derde lid van artikel 6b.5. Dit artikel handelt over een wettelijk vastgelegde verplichting van de aanbieder (artikel 6b.1 onder 3) om gegevens te verstrekken of om detailcontrole te ondergaan.

Bij een wettelijke verplichting is de hulpverlener niet gebonden aan zijn beroepsgeheim en vervalt juist de toestemmingseis.

Volledigheidshalve verwijzen we naar (de laatste volzin) van artikel 457 eerste lid WGBO:

1. Onverminderd het in artikel 448 lid 3, tweede volzin, bepaalde draagt de hulpverlener zorg, dat aan anderen dan de patiënt geen inlichtingen over de patiënt dan wel inzage in of afschrift van de bescheiden, bedoeld in artikel 454, worden verstrekt dan met toestemming van de patiënt. Indien verstrekking plaatsvindt, geschiedt deze slechts voor zover daardoor de persoonlijke levenssfeer van een ander niet wordt geschaad. De verstrekking kan geschieden zonder inachtneming van de beperkingen, bedoeld in de voorgaande volzinnen, indien het bij of krachtens de wet bepaalde daartoe verplicht.

Het kan niet zo zijn dat de toestemming van de cliënt, die om hem moverende redenen toestemming geeft tot inzage in zijn persoonsgegevens ineens minder zorgvuldigheid noodzakelijk maakt. Dat is niet in het belang van de aanbieder, maar ook niet in het belang van de cliënt.

Bovendien moet, naar de mening van het NIP, de cliënt helemaal niet belast worden met dit type detail controle inzake het handelen van de aanbieder in het declaratieproces. Dat is een zaak tussen het college en de aanbieder en staat los van de behandelovereenkomst tussen cliënt en aanbieder.

Uiteraard moet voor de cliënt wel duidelijk zijn dat de gemeente gerechtigd is tot het doen van dit type onderzoek onder strikte voorwaarden. De aanbieder en de gemeente dienen hier ook transparant over te zijn als burgers gebruik willen maken van jeugdhulp.

Fraudeonderzoek

In artikel 6b.7 wordt gesteld dat de voorwaarden bedoeld in artikel 6b.5 eerste lid onderdelen b en d niet van toepassing hoeven te zijn als de jeugdige of degene die het gezag uitoefent ten behoeve van het fraudeonderzoek schriftelijke toestemming heeft geven voor verstrekking van de persoonsgegevens. Ook in het geval van fraudeonderzoek geldt dat de zorgvuldigheidseisen moeten gelden los van de toestemming van de cliënt omdat het hier gaat om een wettelijke plicht tot medewerken door de aanbieder. Juist daarom is uiterste zorgvuldigheid geboden.

Terugwerkende kracht

Artikel III verwijst naar JW 303 voor wat betreft de declaraties in 2015. Daarvoor geldt hetzelfde als we hiervoor aangaven toen verwezen werd naar JW 321. Een declaratiestandaard kan geen norm geven voor de gegevens die moeten worden verstrekt. Het NIP bepleit dat omschreven wordt welke gegevens ten hoogste verstrekt mogen worden.

Artikel IV, stelt dat de privacyverklaring pas gebruikt kan worden vanaf 7 augustus 2015 tenzij er afspraken waren tussen de aanbieder en de gemeente. Er is destijds met terugwerkende kracht gedeclareerd nadat de tijdelijke regeling gepubliceerd werd. Waarom zouden er dan aparte afspraken over het gebruik van de opt-out gemaakt moeten zijn?

We hopen dat u onze inbreng zult betrekken bij de uiteindelijke vormgeving van deze ministeriele regeling.

Hoogachtend,

Linde Gonggrijp
Directeur NIP